

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 887**

din 15 decembrie 2015

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 38², art. 38³ alin. (1), (3) și (5), art. 38⁹, art. 41¹ și art. 41² din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, precum și ale art. II din Legea nr. 20/2015 pentru aprobarea acestei ordonanțe de urgență

Augustin Zegrean	— președinte
Valer Dorneanu	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Ionița Cochintu	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 16 și pct. 17 și ale art. II din Legea nr. 20/2015 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, excepție ridicată de Societatea Starmill — S.R.L. și, respectiv, Societatea European Food — S.A., ambele cu sediul în comuna Drăgănești, satul Pântășești, județul Bihor, în dosarele nr. 641/187/2015 și, respectiv, nr. 643/187/2015 ale Judecătoriai Beiuș, de Ioan Micula în Dosarul nr. 5.118/271/2015 al Judecătoriai Oradea — Secția civilă, de Societatea Multipack — S.R.L. din comuna Drăgănești, satul Pântășești, județul Bihor în Dosarul nr. 642/187/2015 al Judecătoriai Beiuș, de Societatea Multipack — S.R.L., Societatea Starmill — S.R.L., Societatea European Food — S.A., toate cu sediul în comuna Drăgănești, satul Pântășești, județul Bihor, și Ioan Micula în Dosarul nr. 15.755/3/2014 al Curții de Apel București — Secția a IV-a civilă și de Societatea Multipack — S.R.L., Societatea Starmill — S.R.L., Societatea European Food — S.A. și Societatea Scandic Distilleries — S.A., toate cu sediul în comuna Drăgănești, satul Pântășești, județul Bihor, în Dosarul nr. 1.099/187/2015 al Judecătoriai Beiuș și care formează obiectul dosarelor Curții Constituționale nr. 918D/2015, nr. 919D/2015, nr. 1.007D/2015, nr. 1.150D/2015, nr. 1.214D/2015 și nr. 1.653D/2015.

2. Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 3 decembrie 2015, în prezența părților, precum și a reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Veisa, fiind consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, când Curtea, în temeiul dispozițiilor art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a dispus conexarea dosarelor nr. 919D/2015, nr. 1.007D/2015, nr. 1.150D/2015, nr. 1.214D/2015 și nr. 1.653D/2015 la Dosarul nr. 918D/2015, iar în temeiul art. 57 și art. 58 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 Curtea a amânat pronunțarea pentru data de 15 decembrie 2015, data la care este pronunțată prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

3. Prin încheierile din 7 mai și 24 iunie 2015, pronunțate în dosarele nr. 641/187/2015, nr. 642/187/2015, nr. 643/187/2015, **Judecătoria Beiuș a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 16 și pct. 17 și ale art. II din Legea nr. 20/2015 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996.** Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Societatea Starmill — S.R.L., Societatea Multipack — S.R.L. și Societatea European Food — S.A., toate cu sediul în comuna Drăgănești, satul Pântășești, județul Bihor, în cauze având ca obiect soluționarea unor contestații la executare formulate împotriva deciziilor de instituire a măsurilor asigurătorii prevăzute de art. 38² din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996.

4. Prin Încheierea din 21 mai 2015, pronunțată în Dosarul nr. 5.118/271/2015, **Judecătoria Oradea — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 16 și pct. 17 și ale art. II din Legea nr. 20/2015 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996.** Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Ioan Micula într-o cauză care are ca obiect soluționarea unei contestații la executare formulate împotriva deciziei de instituire a măsurilor asigurătorii prevăzute de art. 38² din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996.

5. Prin Încheierea din 10 iunie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 15.755/3/2014, **Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 16 și pct. 17 și ale art. II din Legea nr. 20/2015 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996.** Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Societatea Multipack — S.R.L., Societatea Starmill — S.R.L., Societatea European Food — S.A. și Ioan Micula, cu prilejul soluționării

apelului declarat împotriva Sentinței civile nr. 1.556 din 24 noiembrie 2014, pronunțată de Tribunalul București — Secția a III-a civilă într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații la executare formulate de către statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice, împotriva executării silită, respectiv suspendarea executării silită a hotărârii arbitrale (I.C.S.I.D.).

6. Prin Încheierea din 27 octombrie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 1.099/187/2015, **Judecătoria Beiuș a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 16 și pct. 17 și ale art. II din Legea nr. 20/2015 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996.** Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Societatea Multipack — S.R.L., Societatea Starmill — S.R.L., Societatea European Food — S.A. și Societatea Scandic Distilleries — S.A., toate cu sediul în comuna Drăgănești, satul Pântășești, județul Bihor. Excepția de neconstituționalitate a fost invocată într-o cauză care are ca obiect soluționarea unei contestații la executare formulate împotriva unor somații de plată și procese-verbale privind calculul de dobânzi emise ca urmare a adoptării Deciziei Comisiei Europene din 30 martie 2015 prin care despăgubirile acordate de tribunalul arbitral constituit pe lângă Centrul Internațional pentru Reglementarea Diferendelor Relative la Investiții (I.C.S.I.D.), prin hotărârea arbitrală din 11 decembrie 2013 în Cauza nr. ARB/05/20 (*Micula și alții/România*), unității economice unice din care fac parte Viorel Micula, Ioan Micula, Societatea European Food — S.A., Societatea Starmill — S.R.L., Societatea Multipack — S.R.L., Societatea European Drinks — S.A., Societatea Rieni Drinks — S.A., Societatea Scandic Distilleries — S.A., Societatea Transilvania General Import-Export — S.R.L. și Societatea West Leasing — S.R.L., au fost calificate ca fiind ajutor de stat în sensul art. 107 alin. (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, ajutor care este incompatibil cu piața internă. Conform art. 2 pct. 3 și 4 din decizia menționată, statul român trebuie să recupereze sumele deja plătite în temeiul hotărârii arbitrale menționate, drept pentru care au fost emise somațiile și procesele-verbale contestate.

7. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** autorii acesteia, în prealabil, menționează că Centrul Internațional pentru Reglementarea Diferendelor Relative la Investiții (I.C.S.I.D.) a pronunțat o hotărâre arbitrală prin care le-au fost acordate despăgubiri în valoare de 376.433.229 lei, plus dobândă. Ulterior, Tribunalul București a încuviințat executarea silită a hotărârii arbitrale și a respins contestația la executare formulată de statul român, astfel că o parte din sumele convenite au fost încasate cu titlu de „distribuire sume din cadrul executării silită”. Autorii excepției de neconstituționalitate susțin că, în timpul executării, le-a fost adus la cunoștință faptul că a intrat în vigoare Legea nr. 20/2015, „potrivit căreia actele de executare prin care s-au înființat popri și s-au instituit sechestre în cadrul dosarelor de executare sunt desființate de drept”. Totodată, în virtutea prevederilor art. 38² din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014, astfel cum au fost introduse prin art. I pct. 16 din Legea nr. 20/2015, au fost instituite măsuri asigurătorii asupra patrimoniului acestora pentru executarea unei preținse creanțe și, astfel, din creditorii ai statului român au fost transformate în debitori ai acestuia.

8. În acest context, autoarele excepției de neconstituționalitate susțin că prevederile criticate sunt contrare dispozițiilor constituționale ale art. 11 alin. (1), art. 15 alin. (2), art. 1 alin. (3)

și (4), art. 126 alin. (1), art. 21 alin. (1)—(3) și art. 44 alin. (1) raportate la dispozițiile art. 53 din Constituție, art. 75 și art. 76, pentru motivele ce vor fi arătate în continuare.

9. Cu privire la încălcarea art. 11 alin. (1) din Constituție, se arată că aceste prevederi constituționale se referă la unul dintre principiile fundamentale ale încrederii între state în raporturile lor internaționale: *principiul buneii-credințe*, care semnifică loialitate în respectarea dreptului internațional, fidelitate în respectarea obligațiilor internaționale, reprezentând un element component al principiului *pacta sunt servanda*, potrivit căruia statele au obligația să respecte și să aplice întocmai tratatele la care sunt parte. Semnificația cuvântului „întocmai” presupune îndeplinirea de către România a tratatelor internaționale la care este parte și aplicarea lor în acord cu interpretarea dată la nivel internațional și cu obligațiile asumate la semnarea tratatului. România este ținută să respecte întocmai și cu bună-credință doar tratatele în vigoare, licite și legal încheiate din punct de vedere al dreptului internațional. Având în vedere art. 1 din Legea nr. 590/2003 privind tratatele, noțiunea de tratat la care face referire textul constituțional al alin. (2) din art. 11 este folosită *lato sensu*, desemnând diferite categorii de instrumente internaționale utilizate în practica internațională la încheierea unor înțelegeri între state. Textul constituțional de față nu se referă decât la tratatele sau alte acte internaționale, indiferent de denumirea lor (pacte, convenții, acorduri etc.), încheiate în numele statului român și ratificate de Parlament.

10. Astfel, în sfera noțiunii de tratat este inclusă și Convenția I.C.S.I.D., ratificată prin Decretul nr. 62/1975 și, în aceste condiții, consideră că sunt în fața unui tratat (*Convenția I.C.S.I.D.*) ce trebuie să fie aplicat de către statul român cu bună-credință, astfel cum s-a obligat România prin textul art. 11 alin. (1) din Constituție. Or, edictarea prevederilor art. I pct. 16 și pct. 17 și art. II din Legea nr. 20/2015 au fost adoptate cu rea-credință, cu scopul ca statul român să nu își îndeplinească obligațiile asumate prin tratatele internaționale la care este parte, și anume cu scopul de a nu-și respecta obligațiile asumate prin Convenția I.C.S.I.D. În acest context, susțin că, prin adoptarea prevederilor criticate, statul român și-a creat *pro causa* un mecanism juridic menit a stopa executarea silită demarată în mod legal, sens în care menționează unele declarații de presă ale unor membri ai Guvernului. Or, susțin autorii excepției de neconstituționalitate, prin aceste declarații se demonstrează, mai presus de orice dubiu, faptul că prevederile art. I pct. 16 și pct. 17 și art. II din Legea nr. 20/2015 au fost edictate cu unicul scop de a bloca/opri executarea silită pornită în baza hotărârii arbitrale. O dovadă suplimentară a releei-credințe cu care statul român își „execută” obligațiile asumate prin tratatele ratificate este devoalată, pe de o parte, prin caracterul dualist al poziției statului român (apărările din contestația la executare raportate la argumentele susținute în fața Comisiei Europene) și, pe de altă parte, prin modul în care susținerile din cadrul contestației la executare s-au transformat în prevederile legale introduse de către Legea nr. 20/2015 în Legea nr. 21/1996.

11. În sensul celor indicate mai sus este și cadrul general prin intermediul căruia s-a ajuns la blocarea unei executări *pendinte*. Astfel, se pornește de la modificarea unei ordonanțe de urgență a Guvernului ce a modificat legislația din domeniul concurenței, și se ajunge la oprirea executării unor hotărâri date de foruri internaționale, modificându-se procedura civilă, procedura insolvenței etc.

12. În ceea ce privește pretinsa încălcare a dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Constituție, se arată că o lege, odată adoptată, produce și trebuie să producă efecte juridice numai pentru viitor, pentru motivul că legea se adresează subiecților de drept, permițând sau interzicând și, bineînțeles, sancționând atitudinile deviate. Or, este absurd să se pretindă unui subiect de drept să răspundă pentru comportamente și conduite avute anterior intrării în vigoare a unei legi care reglementează această conduită. O altă practică legislativă sau o altă interpretare ar fi de natură a afecta grav stabilitatea și securitatea raporturilor juridice, precum și încrederea în lege. Or, potrivit art. II din Legea nr. 20/2015, dispozițiile nou-introduse urmează a se aplica „și ajutoarelor de stat aflate, la data intrării în vigoare a prezentei legi, în procedură de investigație derulată de Comisia Europeană [alin. (1)]. În situația prevăzută la alin. (1), executările silite aflate în derulare împotriva furnizorilor se suspendă de drept la data intrării în vigoare a prezentei legi [alin. (2)]. Pentru investigațiile deja declanșate la data intrării în vigoare a prezentei legi, termenul prevăzut la art. 38³ alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014, astfel cum aceasta a fost aprobată cu modificări și completări de prezenta lege, se calculează de la data intrării în vigoare a prezentei legi [alin. (3)]”.

13. În acest context, se susține că Decizia Comisiei Europene de demarare a unei investigații a fost emisă înainte de intrarea în vigoare a art. 38² din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014, care a fost introdus prin Legea nr. 20/2015, iar, în mod normal, această lege nouă urmează a fi aplicată „tuturor actelor și faptelor încheiate sau, după caz, produse ori săvârșite după intrarea sa în vigoare, precum și situațiilor juridice născute după intrarea sa în vigoare”. În consecință, apreciază că, pentru ca legea să dispună doar pentru viitor, instituirea măsurilor asigurătorii ar putea avea loc numai în situația în care Comisia Europeană ar decide declanșarea unei proceduri de investigații ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 20/2015. Însă, ca urmare a prevederilor art. II din Legea nr. 20/2015, textul se aplică retroactiv și procedurilor de investigație inițiate anterior intrării în vigoare a acestei legi, dovadă în acest sens fiind faptul că, în speța de față, Ministerul Finanțelor a instituit măsurile asigurătorii întemeindu-se pe o investigație declanșată cu mult timp înainte de adoptarea Legii nr. 20/2015. Actul sau faptul juridic al declanșării procedurii de investigație de către Comisia Europeană nu poate genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau, după caz, a săvârșirii ori producerii sale. Or, la momentul când a fost emisă decizia de declanșare a procedurii de investigație de către Comisia Europeană, acest act/fapt juridic nu producea niciun efect cu privire la măsurile asigurătorii ce pot fi instituite asupra pretinsului beneficiar.

14. Astfel, în ceea ce privește art. 38² din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014, exprimarea folosită de legiuitor conduce în mod cât se poate de evident la o retroactivare a legii, or, contrar normelor de tehnică legislativă, legiuitorul folosește verbul la timpul trecut, incluzând practic în ipoteza normei juridice și situația în care procedura de investigație a fost deschisă anterior intrării în vigoare a legii.

15. Cu privire la încălcarea prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (3) și (4) și art. 126 alin. (1), se face referire la jurisprudența Curții Constituționale, precum și la doctrina referitoare la principiul separației puterilor în stat și la principiul loialității constituționale, concluzionându-se că respectarea acestor principii nu presupune un individualism al fiecărei puteri

care acționează conform puterilor conferite, ci și o cooperare loială între autoritățile publice. Niciuna dintre cele trei puteri statale nu poate interveni peste competențele altei puteri, limitând sau încălcând competențele, iar depășirea limitelor discreționare ale competențelor unei puteri duce la săvârșirea unui *exces de putere*.

16. Raportat la jurisprudența instanței de contencios constituțional, respectiv Decizia nr. 50 din 21 martie 2000, arată că o prevedere legală prin care s-ar interzice — fie și numai temporar — executarea unei hotărâri judecătorești ar reprezenta o imixtiune a puterii legislative în procesul de realizare a justiției, fiind contrară principiului constituțional al separației puterilor în stat. În acest context, consideră că prevederile art. 38³ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014 (în mod similar celor ale art. 38⁹ din același act normativ) sunt contrare principiului separației puterilor în stat și loialității constituționale. Se apreciază că prevederile criticate au incidență în aceste situații, fiind încălcate principiile separației puterilor în stat și loialității constituționale, puterea legislativă săvârșind un exces de putere, prin depășirea limitelor competenței sale.

17. Astfel, arată că prin dispozițiile art. 38³ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014, introduse prin art. I pct. 16 din Legea nr. 20/2015, legiuitorul a adoptat o prevedere legală prin care a interzis, fie și numai temporar, executarea unei hotărâri pronunțate de I.C.S.I.D., hotărâre asimilată expres unei hotărâri judecătorești, potrivit art. 53 alin. (1) și art. 54 alin. (1) din Convenția I.C.S.I.D. În acest context, arată că, mai grav decât a interveni legislativ într-o procedură judiciară aflată în plină desfășurare, este a interveni legislativ pentru a rezolva o anume cauză, singulară, aflată în curs de desfășurare și susțin că există indicii în sensul că adoptarea prevederilor criticate a avut la bază intenția clară și exclusivă de a împiedica executarea hotărârii arbitrale pronunțate în favoarea autoarelor excepției de neconstituționalitate.

18. Or, potrivit art. 124 alin. (1) din Legea fundamentală, justiția se înfăptuiește în numele legii, și nu în funcție de erorile organelor administrative ale statului sau de sancțiunile la care acesta este expus, judecătorii fiind independenți și supunându-se numai legii. Așadar, indiferent ce sancțiuni ar suporta România din partea Comisiei Europene sau a oricărui alt organ administrativ, instanțele române vor înfăptui justiția în numele legii statului român, iar dacă înfăptuirea justiției ar prejudicia statul român, această prejudiciere nu s-ar datora aplicării legii, ci existenței legii edictate de el.

19. Cu privire la neconstituționalitatea art. 41¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014, care a fost introdus prin Legea nr. 20/2015, se apreciază că prin edictarea acestor norme se creează premisele unei intervenții brutale a „executivului” în actul de judecată. Pe de o parte, se indică faptul că instanțele au dreptul să judece suspendarea plății unui ajutor ilegal, recuperarea ajutorului ilegal, recuperarea dobânzii corespunzătoare, despăgubiri pentru concurenții afectați. Pentru a proceda astfel, instanțele au atributul de a aprecia dacă ajutorul respectiv este un ajutor în sensul legii și dacă este unul ilegal, deoarece nu este posibilă acordarea unor despăgubiri terților pentru un ajutor ilegal fără ca instanța să poată aprecia că este sau nu în prezența unui ajutor de stat și mai ales a unuia ilegal (este una dintre condițiile răspunderii civile delictuale). Pe de altă parte, în cazul în care măsura a fost declarată de Comisia Europeană ca ajutor de stat, instanța națională nu poate modifica caracterul de ajutor de stat al măsurii de sprijin. Așadar, instanța poate doar teoretic să judece astfel de acțiuni, pentru că, în practică, ea

este limitată în a pronunța doar anumite soluții, întrucât „legea” o obligă să pornească de la premisa că sumele analizate sunt din start ajutor de stat și că respectivul ajutor este și ilegal.

20. Se arată că, în cazul autoarelor excepției de neconstituționalitate, situația „este mult mai gravă”, deoarece prin hotărârea arbitrală ce constituie titlu de creanță, asimilat unei hotărâri definitive a unei instanțe naționale, s-a soluționat această problemă, tribunalul respingând apărarea statului, dar și a Comisiei Europene (ce a intervenit ca *amicus curiae*), potrivit căreia despăgubirile pentru încălcarea obligațiilor asumate de statul român ar fi ajutoare de stat. Or, printr-un text de lege, criticat în cauză, este „facilitată aneantizarea unei hotărâri judecătorești” și se acordă expres Comisiei Europene drepturi jurisdicționale superioare instanței interne. Mai mult, se face abstracție totală de faptul că decizia Comisiei Europene se atacă la Curtea de Justiție a Uniunii Europene, iar până se pronunță o soluție de către această instanță este profund inechitabil și contrar principiilor fundamentale ca instanța română să judece acțiuni în răspundere patrimonială în care să pornească de la premisa legalității absolute a deciziei Comisiei.

21. În ceea ce privește neconstituționalitatea dispozițiilor art. 38⁹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014, care a fost introdus prin Legea nr. 20/2015, se arată că și acestea sunt contrare principiului separației puterilor în stat și principiului loialității constituționale, fiind vorba de un caz evident de exces de putere legislativă în raport cu puterea judecătorească. Astfel, având în vedere că, potrivit Legii nr. 188/2000 privind executorii judecătorești, executorul judecătorec are competență exclusivă pentru executarea silită a oricărui titlu executoriu, el fiind investit să îndeplinească un serviciu de interes public, iar faza de executare silită constituie parte integrantă a procesului civil, executorul judecătorec, în exercitarea atribuțiilor sale, este cel care asigură recuperarea creanțelor împotriva statului stabilite prin titluri executorii, în cazul în care statul nu dorește executarea de bunăvoie a acestora. Or, intervenind în atribuțiile puterii judecătorești, prevederile în discuție stabilesc că executarea silită a unui titlu executoriu reprezintă o abatere disciplinară gravă a executorului judecătorec, ce poate fi sancționată, în funcție de gravitatea faptei, chiar cu excluderea din profesie a acestuia. Ca o noutate absolută în sistemul de drept din România, cenzurarea actelor de executare nu mai constituie o prerogativă a instanței judecătorești, ci reprezintă o abatere disciplinară a executorului judecătorec, care poate fi exclus din profesie în urma constatării și sancționării abaterii disciplinare în condițiile Legii nr. 188/2000. În consecință, apreciază că legiuitorul a intervenit în mod nepermis în atribuțiile puterii judecătorești, blocând o procedură judiciară printr-o procedură desfășurată de executivul Comisiei Europene, chiar și în lipsa unei decizii pronunțate de aceasta. De asemenea, atribuția instanței de executare de a decide cu privire la legalitatea unui act de executare este transferată unui organ al profesiei executorilor judecătorești; or, potrivit art. 126 alin. (1) din Constituție, justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege.

22. Totodată, se susține că prevederile criticate reglementează nulitatea de drept a actelor de executare întocmite de executorul judecătorec în perioada cuprinsă între începerea procedurii de investigație de către Comisia Europeană și pronunțarea unei decizii de către aceasta, fără ca asupra acestor acte să se efectueze controlul judecătorec. Astfel, se consideră că a fost eliminat controlul judecătorec cu

privire la actele procedurale îndeplinite de executorul judecătorec în exercitarea activității sale prevăzute de lege, stabilindu-se că sunt nule de drept actele întocmite de executorul judecătorec în perioada vizată de art. 38⁹, instanța de judecată nemaiavând prerogativa de a analiza legalitatea actelor de executare, în condițiile în care legiuitorul a stabilit *ab initio* nulitatea de drept a acestora. Or, în afara nulităților amiabile reglementate de art. 1.246 alin. (3) din Codul civil, toate nulitățile de drept substanțial sau de drept procesual, fie relative, fie absolute, sunt numai judiciare.

23. Cu privire la încălcarea prevederilor art. 21 alin. (1)—(3) și art. 44 alin. (1) din Constituție raportate la dispozițiile constituționale ale art. 53, se arată că, din analiza dispozițiilor art. 38³ alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014, se poate observa că dreptul persoanei la un proces echitabil este încălcat prin simplul fapt că aceasta trebuie să apeleze la executarea silită pentru valorificarea dreptului său cuprins în titlul executoriu. Or, executarea hotărârilor judecătorești este garantată de art. 6 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului statuând, în jurisprudența sa, că dreptul la o instanță ar fi iluzoriu dacă ordinea juridică internă a unui stat contractant ar permite ca o hotărâre judecătorească definitivă și obligatorie să rămână inoperantă, fără efect în detrimentul uneia dintre părți, iar neexecutarea unei hotărâri judecătorești poate, în mod indirect, să ducă la lăsarea fără conținut a dreptului de acces la un tribunal (hotărârile din 26 septembrie 1996, pronunțate în cauzele *Di Pede împotriva Italiei* și *Zappia împotriva Italiei*, Hotărârea din 28 iulie 1999, pronunțată în Cauza *Immobiliare Saffi împotriva Italiei*, Hotărârea din 19 martie 1997, pronunțată în Cauza *Hornsby împotriva Greciei* sau Hotărârea din 27 mai 2004, pronunțată în Cauza *Metaxas împotriva Greciei*) și s-a considerat că ar fi excesiv să se ceară unui reclamant care a obținut o hotărâre judiciară definitivă împotriva statului să intenteze din nou acțiuni împotriva autorităților pentru a obține executarea obligației în cauză. Cu toate acestea, deși o persoană care deține un titlu executoriu împotriva statului se află în faza de executare silită în vederea recuperării unei creanțe, în cadrul acesteia fiind îndeplinite acte de executare și instituite popri sau sechestre, prevederile criticate stabilesc că toate actele de executare prin care se înființează popri sau sechestre se desființează de drept. Astfel, ulterior pronunțării deciziei de către Comisia Europeană și în ipoteza unei decizii care stabilește compatibilitatea ajutorului de stat cu piața internă, suspendarea executării silite prevăzută de art. 38³ și indisponibilizarea sumei încetează, executarea silită putând fi continuată, ceea ce duce la punerea creditorului în situația de a continua executarea silită și de a solicita reînființarea popriilor și sechestrelor, luând practic de la început executarea silită și, astfel, dreptul de acces liber la justiție, în vederea recuperării creanței garantate la art. 44 alin. (1) din Constituție este compromis.

24. Totodată, susține că măsura desființării de drept a actelor de executare este contrară art. 53 din Constituție, fiind restrâns accesul la o instanță, precum și dreptul de creanță obținut împotriva statului, fără a exista o justificare, respectiv o proporționalitate între această măsură, împrejurările de fapt și scopul urmărit, iar măsurile nu sunt justificate de niciuna dintre ipotezele prevăzute de alin. (1) al art. 53 și, astfel, consideră că se află în prezența unui exces de putere legislativă, restrângerea drepturilor menționate nefiind adecvată unui scop

legitim și situației de fapt, singurul scop urmărit de legiuitor fiind acela de a bloca executarea silită a hotărârii arbitrale.

25. De asemenea menționează că, prin adoptarea prevederilor criticate și prin instituirea măsurilor reglementate de prevederile art. 38¹—38⁹ prin raportare la dispozițiile art. II din Legea nr. 20/2015, se află în prezența unui exces de putere și din perspectiva aplicării discriminatorii a acestor dispoziții și atingerii aduse chiar existenței dreptului de acces liber la justiție și de creanță împotriva statului, prin posibilitatea blocării unei hotărâri judecătorești ca urmare a simplei manifestări de voință a debitorului.

26. În cazul în care, la finalul investigației declanșate de Comisia Europeană, aceasta decide că ajutorul de stat este unul incompatibil cu piața internă, dreptul obținut prin hotărârea judecătorească nu mai poate fi valorificat, persoana în cauză fiind datoare să returneze chiar și eventualele sume pe care le-a executat înainte de suspendarea de drept prevăzută de art. 38³ alin. (1), respectiv înainte de desființarea de drept prevăzută de art. 38³ alin. (5), or, prin aceasta prevederile criticate sunt contrare și dispozițiilor art. 53 alin. (2) ultima teză din Constituție, întrucât este afectată chiar existența dreptului.

27. Față de conținutul prevederilor art. 38⁶ apreciază că acestea sunt contrare art. 44 alin. (1) din Constituție, dreptul de proprietate fiind încălcat prin prisma sumei la care sunt îndreptățiți potrivit titlului executoriu, aceasta, în realitate, este indisponibilizată și imposibil de accesat, fiind afectat și prin prisma faptului că, deși creditorul nu beneficiază de suma respectivă, de la momentul consemnării sumei nu se mai calculează dobânzile stabilite prin titlul executoriu, ci dobânda prevăzută la art. 38³ alin. (3), aducându-se atingere chiar dreptului de creanță pe care îl dețin împotriva statului.

28. Apreciază că prevederile art. 38⁴ încalcă prevederile art. 21 alin. (3) din Constituție, impunând o sarcină excesivă pentru creditor, care, deși deține un titlu executoriu a cărui executare silită este suspendată de drept prin mecanismul Legii nr. 20/2015, se află în situația declanșării în temeiul Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004 a unui nou litigiu anevoios pentru apărarea dreptului său stabilit prin acel titlu executoriu.

29. În ceea ce privește încălcarea prevederilor art. 75 și art. 76 din Constituție, se arată că prin Legea nr. 20/2015, respectiv art. 41², au fost operate modificări asupra unei legi organice, Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, fără a fi fost respectată procedura de adoptare specifică acestei categorii de legi. Astfel, adoptarea ca lege organică se impune cu atât mai mult cu cât aceasta reglementează modalitatea de valorificare a bunurilor din patrimoniul unor societăți comerciale, în sensul dispozițiilor art. 73 alin. (3) lit. m) care include regimul juridic general al proprietății și al moștenirii în categoria legilor organice, fiind necesară și adoptarea cu votul majorității membrilor fiecărei Camere. Or, chiar dacă Legea nr. 20/2015 a fost votată cu majoritatea absolută de Camera Deputaților, legea organică se definește prin obiectul ei, iar, analizând în detaliu normele instituite de legea în discuție, se observă că aceasta prezintă exclusiv caracter ordinar, deși se tinde la modificarea/completarea dispozițiilor unui act normativ cu caracter de lege organică.

30. În final, precizează că abrogarea sau modificarea reglementărilor în domeniul legii organice nu s-ar putea face decât prin intermediul unei alte legi organice, votată cu majoritatea absolută a membrilor celor două Camere ale

Parlamentului, câtă vreme caracterizarea unei legi organice nu poate face abstracție de procedura specială și imperativă stabilită prin Constituție pentru adoptarea ei.

31. **Judecătoria Beiuș**, în dosarele nr. 918D/2015 și nr. 919D/2015, nu și-a exprimat opinia cu privire la temeinicia excepției de neconstituționalitate. În dosarele nr. 1.150D/2015 și nr. 1.653D/2015 apreciază că excepția de neconstituționalitate ridicată este neîntemeiată, textele legale criticate nefiind contrare prevederilor constituționale referitoare la principiul neretroactivității legii civile și la principiul separației puterilor în stat.

32. **Judecătoria Oradea — Secția civilă**, în Dosarul nr. 1.107D/2015, nu și-a exprimat opinia asupra excepției de neconstituționalitate.

33. **Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă**, în Dosarul nr. 1.214D/2015, opinează în sensul că prevederile art. I pct. 16 și pct. 17 și art. II din Legea nr. 20/2015 ridică, într-adevăr, unele probleme de constituționalitate din perspectiva neretroactivității legii, însă eventualele ingerințe par a fi justificate de dispozițiile art. 148 din Constituție, care dispun că, urmare a aderării, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare.

34. Potrivit dispozițiilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

35. **Guvernul**, în punctul de vedere transmis în Dosarul nr. 1.214D/2015, cu referire și la dosarele nr. 918D/2015, nr. 919D/2015, nr. 1.007D/2015 și nr. 1.150D/2015, apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

36. În acest sens arată că atât calitatea de membru al Uniunii Europene, cât și cea de parte contractantă într-o convenție de drept internațional presupun un transfer de suveranitate de la nivelul statului către un nivel ierarhic superior: cel supranațional și, respectiv, cel internațional. Unul din principiile fundamentale pe care se întemeiază Uniunea Europeană este cel al nondiscriminării pe bază de naționalitate. Pentru aplicarea principiului autonomiei dreptului Uniunii Europene, Curtea de Justiție a Uniunii Europene (C.J.U.E.) supervizează interpretarea prevederilor de drept ale Uniunii Europene, care vor fi aplicate de către instituțiile proprii și de cele ale statelor membre. Autoritatea Curții de Justiție a Uniunii Europene sau, altfel spus, monopolul de interpretare al dreptului Uniunii Europene are la bază: principiile întâietății, cel al efectului direct și mecanismul trimiterilor preliminare. Pentru a putea asigura coerența aplicării a fost adoptat în jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene *principiul efectului util*. În schimb, dreptul internațional, mai precis cea parte a lui care exclude dreptul supranațional, implică un transfer de putere pe baze contractuale. Principiul de bază în dreptul internațional este *pacta sunt servanda*. Dreptul internațional al investițiilor are rolul de a asigura tratamentul echitabil al investitorului străin și oferă căi efective de apărare a acestor drepturi, iar aplicarea și executarea unei hotărâri arbitrale sunt automate. Așadar, dacă obligațiile asumate de România în temeiul dreptului internațional intră în sfera de aplicare a dreptului Uniunii Europene, interpretarea acestor obligații va constitui o chestiune de drept al Uniunii Europene, context în care menționează Hotărârea din 18 iulie 2007, pronunțată în Cauza (C-119/05) *Lucchini*, prin care

Curtea de Justiție a Uniunii Europene a statuat că dreptul Uniunii se opune aplicării unei dispoziții a dreptului național, care urmărește să consacre principiul *res judicata* în măsura în care aplicarea acestuia împiedică recuperarea unui ajutor de stat, care a fost acordat cu încălcarea dreptului Uniunii și a cărei incompatibilitate cu piața internă a fost constatată printr-o decizie a Comisiei care a rămas definitivă. De asemenea arată că, dacă normele de procedură cer anularea unei sentințe arbitrale pe motive de ordine publică națională, atunci principiul echivalenței impune același tratament pentru motivele de ordine publică supranațională, iar instanța de executare a unei sentințe arbitrale trebuie să aprecieze din oficiu nulitatea unei clauze arbitrale [Hotărârea din 1 iunie 1999, pronunțată în Cauza (C-126/97) *Eco Swiss*].

37. Totodată, arată că măsurile impuse prin hotărârea I.C.S.I.D., invocată de către contestatori, reprezintă ajutor nou nenotificat, iar acesta, principal, este blocat prin incidența clauzei — *standstill* — prevăzută de art. 108 alin. (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (T.F.U.E.). Astfel, prevederile contestate au în vedere, în principal, introducerea unor dispoziții în legislația națională menite să asigure funcționarea instituțiilor furnizoare de ajutor de stat în acord cu legislația Uniunii Europene în domeniu. Având în vedere prevederile art. 107 alin. (1) și art. 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, după aderarea României la Uniunea Europeană, ajutoarele de stat pot fi acordate de către autoritățile naționale numai după autorizarea lor de către Comisia Europeană. Astfel, prin Legea nr. 20/2015 a fost reglementată o procedură administrativă de executare a obligațiilor bănești stabilite prin hotărâri judecătorești sau arbitrale, sume care fac obiectul unei proceduri de investigație derulată de Comisia Europeană.

38. În acest context menționează faptul că, în ceea ce privește statutul pe care autoritățile române (inclusiv instanțele judecătorești) ar trebui să îl acorde deciziei Comisiei Europene din 30 martie 2015 privind ajutorul de stat [SA 38517 (2014/C) (ex2014/NN) — *punerea în executare a hotărârii arbitrale Micula/România din 11 decembrie 2013 — Invitație de a prezenta observații în temeiul articolului 108 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene*], atât Constituția [art. 148 alin. (2)], cât și jurisprudența relevantă a Curții Europene de Justiție consacră principiul supremației dreptului Uniunii Europene în raport cu legislația statelor membre.

39. Referitor la articolele din Legea nr. 20/2015, care fac obiectul excepției de neconstituționalitate, în ceea ce privește art. 11 alin. (1) din Constituție, menționează că problema principală de drept rezidă în a stabili raportul între un acord internațional în vigoare între două state membre și acordurile ulterioare, multilaterale, la care cele două state au devenit părți: Acordul de aderare a României și Bulgariei la Uniunea Europeană și Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Totodată, arată că, în prezent, pe rolul Tribunalului Uniunii Europene se află Cauza T-646/14, *Micula și alții împotriva Comisiei Europene* (acțiune introdusă la 2 septembrie 2014), prin care se solicită anularea Deciziei C(2014) 3192 final din 26 mai 2014, adoptată în cadrul procedurii de ajutor de stat SA.38517 (2014/NN) — *Micula/România* (executarea hotărârii arbitrale I.C.S.I.D.), prin care se dispune ca România să suspende orice acțiune care poate conduce la executarea sau la punerea în aplicare a hotărârii arbitrale din 11 decembrie 2013 a Tribunalului arbitral constituit pe lângă Centrul internațional pentru reglementarea diferendelor relative la investiții în Cauza

Ioan Micula, Viorel Micula și alții/România (Cauza I.C.S.I.D. nr. ARB/05/20), întrucât Comisia consideră că executarea hotărârii arbitrale constituie un ajutor de stat ilegal, până la momentul în care Comisia va adopta o decizie finală cu privire la compatibilitatea ajutorului de stat cu piața internă. La acest moment există demersuri pendinte care converg spre obiectivul sesizării Curții de Justiție a Uniunii Europene pentru clarificarea unora dintre aspectele problematice privind raportul dintre Acordul dintre Guvernul României și Guvernul Regatului Suediei privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor și dreptul Uniunii Europene. În plus, la data de 18 iunie 2015 a fost declanșată o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor care revin statului român în temeiul art. 3 alin. (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, al principiilor libertății de stabilire, libertății de a presta servicii și liberei circulații a capitalurilor, precum și în temeiul principiilor generale ale supremației, unității și caracterului efectiv al dreptului Uniunii și în temeiul principiului general al securității juridice, ca urmare a menținerii în vigoare a Tratatului bilateral de investiții (T.B.I.) încheiat cu Guvernul Regatului Suediei, prin faptul că nu s-a asigurat că Tratatul bilateral de investiții încetează să producă efecte juridice după data respectivă.

40. În acest context consideră că sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene de către Curtea Constituțională ar fi susceptibilă de a contribui decisiv la clarificarea situației acestor acorduri și, subsecvent, a posibilităților pe care legiuitorul român le are la dispoziție în această materie. Astfel, din perspectiva speței cu care a fost sesizată Curtea Constituțională, adresarea unor întrebări preliminare Curții de Justiție a Uniunii Europene ar fi necesară și pentru a obține clarificări asupra relevanței momentului la care au fost luate măsurile considerate de tribunalul arbitral ca încălcând dispozițiile acordului bilateral, respectiv a momentului la care a fost dată sentința arbitrală. Aceasta deoarece regimul aplicabil acordurilor bilaterale de investiții încheiate de România cu state membre este diferit în perioada pre-aderării României la Uniunea Europeană, față de cel aplicabil în context post-aderare.

41. În concluzie, apreciază că sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene apare ca imperios necesară pentru soluționarea cel puțin a unei părți din aspectele de neconstituționalitate învederate Curții Constituționale. Tranșarea chestiunilor juridice legate de posibila încălcare a art. 11 alin. (1) din Constituție nu poate fi realizată cu ignorarea art. 148 alin. (2) din Constituție și fără o interpretare a prevederilor tratatelor Uniunii Europene, interpretare care constituie un atribut exclusiv al Curții de Justiție a Uniunii Europene. Așadar, în măsura în care se apreciază că este oportună sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene cu întrebări preliminare, propune și unele întrebări ce pot fi adresate Curții de Justiție a Uniunii Europene.

42. Referitor la excepția de neconstituționalitate a prevederilor criticate se susține, în esență, că, în ceea ce privește încălcarea art. 1 alin. (3) și (4) din Constituție, din analiza textelor criticate, se observă că acestea nu reprezintă o imixtiune a puterii legislative sau a celei executive în activitatea puterii judecătorești, de vreme ce chiar instanțele naționale au obligația să asigure aplicabilitatea directă a art. 108 alin. (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, adoptând orice măsuri necesare conform normelor procedurale naționale aplicabile.

43. Referitor la criticile privind încălcarea art. 11 din Constituție, apreciază că acestea nu privesc legitimitatea constituțională a textelor de lege atacate, ci constituționalitatea

interpretării date acestora, soluționarea problemei respective fiind de competența instanțelor judecătorești care judecă fondul cauzei, precum și, eventual, al instanțelor de control judiciar, acestea fiind cele care asigură interpretarea legii. Or, Curtea Constituțională nu se poate substitui instanței competente și nici nu poate cenzura constituționalitatea interpretării date de către instanța judecătorească.

44. Referitor la încălcarea art. 15 din Constituție, apreciază că nici această critică nu poate fi reținută, având în vedere că normele criticate sunt de imediată aplicare, textele legale aplicându-se tuturor situațiilor născute după intrarea în vigoare a acestora. De asemenea menționează că textele criticate sunt norme de procedură aplicabile situațiilor juridice aflate în derulare. Fiind norme de procedură, ele sunt de imediată aplicabilitate. Cu privire la influențarea cursului procesului prin edictarea de noi reguli procesuale, inexistente la data declanșării acestuia, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, de exemplu, prin Hotărârea din 7 iunie 2011, pronunțată în *Cauza Agrati și alții împotriva Italiei* (paragraful 58), că „principiul preeminenței dreptului și noțiunea de proces echitabil consacrate prin art. 6 [din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale] se opun — cu excepția situațiilor când există motive imperioase de interes general — ingerinței puterii legislative în administrarea justiției cu scopul de a influența deznodământul judiciar al unui litigiu”. Or, în condițiile în care un nou text de lege devine aplicabil proceselor în curs de desfășurare, riscul apariției unui dezechilibru procesual între părțile din litigiu trebuie înlăturat de instanțele de judecată printr-o interpretare a acestuia în respectul exigențelor impuse de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale prin art. 6 care consacră dreptul la un proces echitabil, în conformitate cu prevederile art. 20 alin. (1) din Constituție. Așadar, apreciază că prevederile legale criticate stabilesc atribuțiile de natură procedurală ale instanței de judecată de a verifica, pe lângă îndeplinirea condițiilor de acordare a ajutoarelor de stat, și condițiile reglementate de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014.

45. Raportat la încălcarea art. 21 din Constituție, apreciază că norma legală criticată nu este contrară acestor dispoziții constituționale, ci, dimpotrivă, este o consecință a acestora, întrucât suspendarea de drept se impune pentru a evita prejudicierea unor drepturi sau interese legitime de ordine publică — respectiv acordarea unor ajutoare de stat cu încălcarea normelor Uniunii Europene în acest domeniu. De altfel, consideră că nu se pune problema unei neexecutări a hotărârii judecătorești sau a unei interziceri a executării unei hotărâri judecătorești, ci doar o etapizare a procedurilor de executare până când Comisia Europeană finalizează procedura de investigație cu privire la legalitatea acordării ajutorului de stat. Practic, legea nu face altceva decât să aplice reglementările Uniunii Europene în materia acordării ajutorului de stat, dând aplicabilitate efectivă prevederilor art. 148 din Constituție.

46. Accesul liber la justiție ca principiu constituțional trebuie interpretat în sensul că nicio lege nu poate da în competența unui organ de jurisdicție care nu face parte din sistemul instanțelor judecătorești soluționarea unor litigii. Or, textele de lege contestate prevăd posibilitatea instanței de judecată de a se pronunța asupra punerii în executare a unui titlu executoriu. Este adevărat că numai asupra cuantumului sumei din titlul executoriu, nu și asupra modului de stingere a obligației, spre exemplu, deschiderea unui cont cu afecțatiune specială la Trezoreria Statului și eventual indisponibilizarea sumelor până la

pronunțarea unei decizii de către Comisia Europeană cu privire la compatibilitatea ajutorului de stat cu piața internă. Însă este dreptul legiuitorului să stabilească politica legislativă a statului, atât timp cât oferă toate garanțiile necesare accesului liber la justiție. În materia executării hotărârilor arbitrale, chiar Convenția I.C.S.I.D. asimilează hotărârile arbitrale hotărârilor judecătorești date de instanțele interne, iar punerea lor în executare se va face conform procedurii stabilite la nivel intern pentru orice hotărâre judecătorească.

47. Din perspectiva încălcării art. 53 din Constituție nu se pune problema restrângerii vreunui drept sau chiar a atingerii existenței lui, spre exemplu, a accesului liber la justiție sau a garantării creanțelor împotriva statului, deoarece procedura instituită prin art. 38¹—38⁹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014 stabilește în detaliu modalitatea în care se pune în executare o hotărâre judecătorească sau arbitrală.

48. Raportat la încălcarea art. 44 din Constituție menționează că normele criticate stabilesc modul de stingere a unei obligații rezultate dintr-un titlu executoriu: deschiderea unui cont la Trezoreria Statului pe numele beneficiarului, consemnarea sumelor din titlul executoriu în acest cont și indisponibilizarea sumelor până la momentul primirii din partea Comisiei Europene a unei decizii cu privire la compatibilitatea sau nu cu piața internă a ajutorului de stat acordat. Din perspectivă constituțională este atributul exclusiv al legiuitorului de a stabili conținutul și limitele oricărui drept de proprietate, pentru că niciun drept nu este absolut. Or, hotărârea judecătorească sau arbitrală care constituie titlu executoriu este pusă în aplicare în chiar momentul consemnării sumei din titlu pe numele beneficiarului. Prin urmare, nu există riscul consemnării unei sume la liberul arbitru al furnizorului ajutorului de stat, ci suma consemnată este inclusiv cea emisă de executorul judecătorească. În cazul în care totuși suma consemnată nu reflectă realitatea și creditorii sau executorul judecătorească sunt nemulțumiți de cuantumul sumelor consemnate, normele legale dau posibilitatea contestării în instanță, aceștia având astfel deschisă calea accesului la justiție. În cazul concret, executarea silită a unui titlu executoriu (hotărâre judecătorească sau arbitrală) are loc conform legii, titlul executoriu are ca obiect venituri datorate bugetului general consolidat, iar actele de executare făcute anterior punerii în executare a hotărârii judecătorești sau arbitrale prin care s-au înființat popri și cele prin care s-au instituit sechestre se desființează de drept, prin efectul legii. Așadar, nu se pune problema restrângerii exercițiului unui drept sau a încălcării dreptului de proprietate, legea detaliind foarte clar procedura de urmat, garanțiile oferite, dar și limitele acestui drept.

49. Raportat la încălcarea art. 75 și art. 76 din Constituție menționează că, în ceea ce privește criticile de neconstituționalitate, astfel cum sunt formulate, acestea excedează problemelor de constituționalitate, autorii excepției nefăcând altceva decât să își exprime propriile păreri cu privire la oportunitatea unor prevederi legale, a fundamentării lor economice și a viabilității lor practice în procedura insolvenței. Or, această critică nu poate fi suplinită în cadrul controlului de neconstituționalitate.

50. Referitor la încălcarea art. 126 alin. (1) din Constituție, arată că prin normele legale contestate legiuitorul nu a făcut altceva decât să stabilească întreaga competență și procedura de urmat pe care judecătorul național o are în situația acordării unui ajutor de stat cu implicații la nivelul întregii piețe a Uniunii Europene. Conform Constituției, este atributul exclusiv al legiuitorului să stabilească aceste norme, atât puterea legislativă, cât și puterea judecătorească fiind pe deplin ținute,

conform art. 148 din Constituție, să garanteze aducerea la îndeplinire a obligațiilor asumate de România față de Uniunea Europeană și instituțiile sale, sens în care este și jurisprudența Curții Constituționale.

51. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

52. **Comisia Europeană**, în calitate de *amicus curiae*, în temeiul art. 23a, alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE, a depus observații scrise cu privire la excepția de neconstituționalitate ridicată, prin care, în esență, solicită respingerea ca neîntemeiată a excepției de neconstituționalitate și, în subsidiar, în măsura în care există îndoieli cu privire la orice aspecte ale interpretării dreptului Uniunii Europene în domeniul ajutoarelor de stat, invită Curtea să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții de Justiție a Uniunii Europene întrebările preliminare pe care le consideră necesare soluționării excepției de neconstituționalitate, în temeiul art. 267 din Tratatul pentru funcționarea Uniunii Europene.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, rapoartele întocmite de judecătorii-raportori, notele scrise depuse, susținerile părților prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

53. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze prezenta excepție.

54. Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum reiese din încheierile de sesizare, îl constituie dispozițiile art. I pct. 16 și pct. 17 și ale art. II din Legea nr. 20/2015 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 160 din 6 martie 2015. Însă, având în vedere prevederile art. 62 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, Curtea urmează a reține ca obiect al excepției dispozițiile corespunzătoare din actul de bază în care se integrează dispozițiile modificatoare, respectiv Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 893 din 9 decembrie 2014. De asemenea, având în vedere criticile de neconstituționalitate și obiectul cauzelor în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, Curtea urmează a circumscrie obiectul excepției la dispozițiile punctuale ale art. 382, art. 383 alin. (1), (3) și (5), art. 389, art. 411, art. 412 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014, precum și art. II din Legea nr. 20/2015, dispoziție proprie acestei legi, care au următorul cuprins:

— Art. 382 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014: „În cazul în care este declanșată procedura de investigație de către Comisia Europeană privind acordarea unui presupus ajutor ilegal, furnizorul solicită instituirea măsurilor asigurătorii, în condițiile Codului de procedură fiscală, asupra activelor beneficiarului/beneficiarilor de ajutor de stat, într-un *quantum echivalent cu valoarea ajutorului de stat ilegal analizat*

de Comisia Europeană, astfel cum este acesta estimat de furnizor.”;

— Art. 383 alin. (1), (3) și (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014: „(1) În cazul în care Comisia Europeană a decis deschiderea unei proceduri de investigație pentru măsuri de ajutor de stat dispuse printr-un titlu executoriu ce constă într-o hotărâre judecătorească sau arbitrală, de la data comunicării deciziei Comisiei Europene privind declanșarea procedurii de investigație către furnizor, orice executare silită a acestui titlu nu poate începe sau, după caz, se suspendă de drept.

[...]

(3) În vederea punerii în executare a titlului executoriu, în termen de o zi lucrătoare de la data comunicării prevăzută la alin. (2), furnizorul ajutorului de stat solicită Trezoreriei Statului, la care acesta are deschise conturile, deschiderea unui cont cu afecțaiune specială, purtător de dobânzi, pe numele creditorilor și, după caz, la dispoziția executorului judecătoresc. Dobânda aplicabilă la disponibilitățile în contul cu afecțaiune specială este dobânda la vedere practică de Trezoreria Statului, iar sursa de plată a acestei dobânzi este bugetul Trezoreriei Statului. Solicitarea de deschidere a contului conține numele creditorilor și, după caz, al executorului judecătoresc la dispoziția cărora se deschide contul, codificat cu codul de identificare fiscală 8609468.

[...]

(5) La data consemnării sumelor conform alin. (4) actele de executare prin care s-au înființat popriri și cele prin care s-au instituit sechestre asupra averii furnizorului ajutorului de stat, până la data suspendării prevăzute la alin. (1), se desființează de drept. Celelalte acte de executare rămân supuse termenelor și condițiilor de contestare prevăzute de Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare.”;

— Art. 389 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014: „(1) Continuarea executării silite după suspendarea de drept prevăzută la art. 383 alin. (1) și până la încetarea acesteia prevăzută la art. 387 alin. (6) constituie abatere disciplinară și poate fi sancționată, în funcție de gravitatea faptei, cu excluderea din profesie, dacă faptele nu întrunesc elementele constitutive ale unei infracțiuni, iar actele de executare efectuate în acest interval sunt nule de drept.

(2) Constatarea și sancționarea abaterii disciplinare se realizează în condițiile Legii nr. 188/2000 privind executorii judecătorești, republicată, cu modificările și completările ulterioare.”;

— Art. 411 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014: „(1) Instanțele naționale vor asigura aplicabilitatea directă a art. 108 alin. (3) din TFUE, adoptând orice măsuri necesare conform normelor procedurale naționale aplicabile. Hotărârea instanței poate impune, inter alia: suspendarea plății unui ajutor ilegal, recuperarea ajutorului ilegal, recuperarea dobânzii corespunzătoare, despăgubiri pentru concurenții afectați.

(2) Instanțele naționale au obligația de a verifica dacă măsura contestată a fost declarată sau nu ajutor de stat de către Comisia Europeană sau de furnizor. În cazul în care măsura a fost declarată de Comisia Europeană ca ajutor de stat, instanța națională nu poate modifica caracterul de ajutor de stat al măsurii de sprijin.

(3) Consiliul Concurenței și/sau Comisia Europeană pot interveni în cauză în calitate de *amicus curiae*.

(4) Dacă furnizorul acordă ajutorul, prin încălcarea obligației de notificare sau a clauzei suspensive, instanțele naționale pot adopta măsurile necesare pentru protejarea părților interesate, inclusiv prin măsuri provizorii, dacă este cazul.

(5) Beneficiarul unui ajutor de stat ilegal nu poate primi niciun alt ajutor înainte de ducerea la îndeplinire a tuturor măsurilor dispuse prin hotărârea instanței naționale prin care s-a dispus recuperarea.

(6) Întreprinderile afectate de acordarea unui ajutor ilegal pot formula acțiune în contradictoriu cu furnizorul împotriva acestei măsuri, la Curtea de Apel București.”;

— Art. 41² din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014: „În cazurile în care s-a dispus recuperarea unui ajutor de stat/de minimis, iar beneficiarul ajutorului se află în procedură de insolvență, instanța națională ce derulează respectiva procedură de insolvență va accepta să înscrie creanța privitoare la restituirea ajutorului în cauză în tabelul creanțelor și va asigura recuperarea imediată a ajutorului de stat/de minimis, chiar dacă acest lucru presupune încetarea activității întreprinderii.”

— Art. II din Legea nr. 20/2015: „(1) Dispozițiile art. 38²—38⁹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, astfel cum aceasta a fost aprobată cu modificări și completări prin prezenta lege, se aplică și ajutoarelor de stat aflate, la data intrării în vigoare a prezentei legi, în procedură de investigație derulată de Comisia Europeană.

(2) În situația prevăzută la alin. (1), executările silite aflate în derulare împotriva furnizorilor se suspendă de drept la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(3) Pentru investigațiile deja declanșate la data intrării în vigoare a prezentei legi, termenul prevăzut la art. 38³ alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014, astfel cum aceasta a fost aprobată cu modificări și completări de prezenta lege, se calculează de la data intrării în vigoare a prezentei legi.”

55. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții legale sunt invocate prevederile constituționale ale art. 1 alin. (3) și (4) privind statul de drept, respectiv principiul separației și echilibrului puterilor în stat, art. 11 alin. (1) referitor la dreptul internațional și dreptul intern, art. 15 alin. (2) potrivit căruia „Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile”, art. 21 alin. (1)—(3) privind accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil și art. 44 alin. (1) potrivit căruia „Dreptul de proprietate, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate. Conținutul și limitele acestor drepturi sunt stabilite prin lege”, raportate la dispozițiile art. 53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, art. 75 privind sesizarea Camerelor, art. 76 privind majoritatea de vot necesară adoptării legilor organice și art. 126 alin. (1) potrivit căruia „Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege”.

(1) Chestiuni prealabile

(1.1.) Intervenția Comisiei Europene

56. În ceea ce privește intervenția Comisiei Europene, Curtea observă că, în temeiul art. 23a alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE, aceasta a depus, în calitate de *amicus curiae*, observații scrise cu privire la excepția de neconstituționalitate ridicată, prin care, în esență, solicită respingerea ca neîntemeiată a excepției de

neconstituționalitate și, în subsidiar, în măsura în care există îndoieli cu privire la orice aspecte ale interpretării dreptului Uniunii Europene în domeniul ajutoarelor de stat, invită Curtea să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții de Justiție a Uniunii Europene întrebările preliminare pe care le consideră necesare soluționării excepției de neconstituționalitate, în temeiul art. 267 din Tratatul pentru funcționarea Uniunii Europene, și nu formulează o cerere expresă de a interveni în calitate de parte în litigiu.

57. Curtea reține că procedul intervenției în calitate de *amicus curiae* în procedura din fața Curții Constituționale nu reprezintă o extindere a cadrului procesual existent, întrucât părțile din litigiul constituțional sunt cele care au această calitate în procedura *a quo*. Depunerea de note scrise, în aceste condiții, nu echivalează cu atribuirea vreunei calități procesuale Comisiei Europene în sensul Codului de procedură civilă coroborat cu art. 14 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, ci are semnificația exprimării unei opinii/poziții a unei terțe persoane față de litigiul constituțional asupra problemei deduse instanței *a quo*, cu scopul de a sprijini instanța de contencios constituțional în soluționarea cauzei.

(1.2.) Istoricul cauzelor

58. Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/1998 privind regimul zonelor defavorizate, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 545 din 8 noiembrie 1999, s-a stabilit că „O arie geografică poate fi declarată zonă defavorizată pentru o perioadă de cel puțin 3 ani, dar nu mai mult de 10 ani”. În virtutea acestei calificări, societățile beneficiau de:

„a) scutirea de la plata:

— taxelor vamale și a taxei pe valoarea adăugată pentru mașinile, utilajele, instalațiile, echipamentele, mijloacele de transport, alte bunuri amortizabile, care se importă în vederea efectuării de investiții în zonă;

— taxei pe valoarea adăugată pentru mașinile, utilajele, instalațiile, echipamentele, mijloacele de transport, alte bunuri amortizabile, produse în țară, în vederea efectuării și derulării de investiții în zonă;

b) restituirea taxelor vamale pentru materiile prime, piesele de schimb și/sau componentele importate necesare realizării producției proprii în zonă. Restituirea sumelor se va face pe baza aprobării de către agențiile pentru dezvoltare regională a documentelor care atestă valorificarea producției de către agenții economici. Sumele necesare restituirii către agenții economici din zonă a taxelor vamale plătite de către aceștia vor fi puse la dispoziție Agenției pentru dezvoltare regională din Fondul pentru dezvoltare regională. În cazul zonelor defavorizate care aparțin la două sau mai multe unități administrativ-teritoriale, sumele necesare restituirii către agenții economici din zona defavorizată a taxelor vamale plătite de aceștia vor fi puse la dispoziție de Agenția Națională pentru Dezvoltare Regională din Fondul național pentru dezvoltare regională;

c) scutirea de la plata impozitului pe profit, pe durata de existență a zonei defavorizate;

d) scutirea de la plata taxelor percepute pentru modificarea destinației sau pentru scoaterea din circuitul agricol a unor terenuri destinate realizării investiției;

e) acordarea, cu prioritate, din Fondul special de dezvoltare aflat la dispoziția Guvernului, constituit potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 59/1997 privind destinația sumelor încasate de Fondul Proprietății de Stat în cadrul procesului de

privatizare a societăților comerciale la care statul este acționar, a unor sume pentru:

— *stimularea activității de export al produselor finite și/sau a serviciilor industriale, după caz;*

— *garantarea creditelor externe, în limita unui plafon anual stabilit de Ministerul Finanțelor;*

— *finanțarea unor programe speciale, aprobate prin hotărâre a Guvernului;*

— *finanțarea proiectelor de investiții ale societăților comerciale, prin coparticiparea statului la capitalul social”.*

59. Prin Hotărârea Guvernului nr. 194/1999 privind declararea zonei miniere Ștei-Nucet, județul Bihor, ca zonă defavorizată, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 134 din 1 aprilie 1999, zona Ștei-Nucet a fost declarată zonă defavorizată pentru o perioadă de 10 ani. În acest context, reclamanții, persoane juridice române și persoane fizice cu cetățenie suedeză, au demarat o serie de investiții în zona menționată. Pentru protejarea investițiilor a fost încheiat, între România și Suedia, Tratatul bilateral de investiții care a intrat în vigoare la 1 aprilie 2003.

60. Aceste facilități au fost abrogate astfel: lit. a) — prin Legea nr. 345/2002 privind taxa pe valoarea adăugată, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 653 din 15 septembrie 2003, lit. c) — prin Legea nr. 414/2002 privind impozitul pe profit, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 456 din 27 iunie 2002, și restul facilităților acordate — prin Ordonanța Guvernului nr. 94/2004 privind reglementarea unor măsuri financiare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 803 din 31 august 2004, iar, în urma retragerii facilităților fiscale, reclamanții au solicitat instituirea unui tribunal arbitral în temeiul Tratatului bilateral de investiții.

61. La data de 11 decembrie 2013, tribunalul arbitral a constatat că, prin revocarea facilităților menționate, România a încălcat clauza pentru un tratament corect și echitabil din Tratatul bilateral de investiții, negând încrederea legitimă a reclamanților cu privire la disponibilitatea până la 1 aprilie 2009 a facilităților fiscale menționate. A obligat statul român să plătească 82 milioane euro, iar suma totală cu dobânzi este egală cu 178 milioane euro.

62. Ca urmare a pronunțării hotărârii, autoritățile române au compensat o datorie fiscală a reclamanților în valoare de 76 milioane euro, iar reclamanții au instituit măsuri de poprire asupra conturilor Ministerului Finanțelor Publice, executându-se silit suma de 10,17 milioane euro. În urma adoptării legii analizate, statul, în mod voluntar, a deschis un cont blocat, în valoare de 106,5 milioane euro.

63. La data de 26 martie 2014, Comisia Europeană a emis un ordin de suspendare a plății sumelor de bani rezultate din sentința arbitrală, după ce, în prealabil, Tribunalul București a încuviințat executarea silită (24 martie 2014). La 1 octombrie 2014 a fost deschisă investigația Comisiei Europene.

64. Ca urmare a intrării în vigoare a legii analizate au fost instituite măsuri asigurătorii în conformitate cu art. 38² din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014, a fost suspendată procedura de executare silită și au fost desființate actele de executare deja luate împotriva statului. Împotriva acestora, reclamanții au formulat de asemenea contestație la executare.

65. La 30 martie 2015, Comisia Europeană a declarat că despăgubirile respective sunt un ajutor de stat incompatibil cu piața internă. Ca urmare a Deciziei Comisiei Europene din 30 martie 2015, statul român a început acțiunile de recuperare

a sumelor de bani deja plătite (compensare/poprire), iar împotriva acestor măsuri de executare, reclamanții au formulat, de asemenea, contestație la executare.

(1.3.) *Contextul în care au fost adoptate prevederile criticate*

66. Procedurile naționale în domeniul ajutorului au fost reglementate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 117/2006 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.042 din 28 decembrie 2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 137/2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 354 din 24 mai 2007, abrogată prin art. 51 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 893 din 9 decembrie 2014. Astfel, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 117/2006 a reglementat modalitatea de colaborare între autoritățile furnizoare de ajutor de stat, beneficiari, Consiliul Concurenței și Comisia Europeană în domeniul ajutorului de stat. Însă legislația Uniunii Europene în domeniul ajutorului de stat a fost modificată radical în cadrul procesului demarat de Comisia Europeană de modernizare, astfel că a fost necesară și modificarea procedurilor naționale pentru ca România să își poată respecta angajamentele asumate în calitate de stat membru al Uniunii Europene. În acest context a fost adoptată Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014 a fost supusă aprobării Parlamentului, în virtutea prevederilor constituționale, care a aprobat această ordonanță de urgență cu modificări și completări, sens în care a fost adoptată Legea nr. 20/2015 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 160 din 6 martie 2015.

67. Față de acestea, Curtea observă că prevederile criticate au fost adoptate în mod firesc în cadrul procesului legislativ de aprobare a unei ordonanțe de urgență, respectiv în cursul derulării procedurii legislative inițiate conform art. 115 alin. (5) din Constituție.

(2) **Admisibilitatea excepției de neconstituționalitate**

(2.1.) *Critica de neconstituționalitate extrinsecă privind art. 41² din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014*

68. Referitor la critica de neconstituționalitate extrinsecă privind art. 41² din ordonanța de urgență, astfel cum acesta a fost introdus prin Legea nr. 20/2015, Curtea reține că aceasta vizează o situație ipotetică la momentul dispunerii măsurilor asigurătorii, respectiv situația intervenită după decizia Comisiei Europene de constatare a caracterului de ajutor de stat a măsurii, a caracterului incompatibil al acesteia cu piața comună și de recuperare a sumelor deja plătite; așadar, cauzele de față se referă la contestații la executare privitoare la măsurile asigurătorii dispuse, și nu la recuperarea ajutorului de stat în ipoteza unei proceduri de insolvență. În consecință, textul criticat nu are legătură cu soluționarea cauzei, astfel că, având în vedere art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 41² din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014 este inadmisibilă.

(2.2.) *Critica de neconstituționalitate cu privire la art. 38², art. 38³ alin. (1), (3) și (5), art. 38⁹ și art. 41¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, precum și ale art. II din Legea nr. 20/2015.*

69. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 38², art. 38³ alin. (1), (3) și (5), art. 38⁹ și art. 41¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, precum și ale art. II din Legea nr. 20/2015, Curtea constată că aceasta îndeplinește condițiile de admisibilitate prevăzute de dispozițiile art. 29 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

(3) Analiza pe fond a excepției de neconstituționalitate

(3.1.) Considerații generale

70. Regulamentele, ca acte de reglementare secundare adoptate la nivelul Uniunii Europene, sunt direct aplicabile în ordinea juridică a statului membru. De aceea, statul membru nu are obligația expresă să transpună regulamentul, obligație valabilă cu privire la alte acte secundare, cum este cazul, spre exemplu, al directivei. Așadar, statului membru îi revine obligația de a aduce la îndeplinire cele stabilite prin regulamente, obligație ce se caracterizează fie prin luarea măsurilor administrative necesare, fie prin elaborarea unor acte normative care să aibă aptitudinea de a crea cadrul necesar autorităților administrației publice de a aduce la îndeplinire obligația ce incumbă în sarcina statului. Chiar dacă regulamentul este direct aplicabil, el prevede un set de reguli cu aplicabilitate generală la nivelul Uniunii Europene, legiuitorul european, în funcție de obiectul regulamentului, putând ca într-o mai mică sau mai mare măsură să acorde statelor membre un anumit spațiu de manevră pentru atingerea scopului trasat prin prevederile sale.

71. În domeniul concurenței se constată că acesta este unul în care statul român, ca de altfel toate statele membre, și-a cedat competențele, acest domeniu intrând în sfera competențelor exclusive ale Uniunii Europene, conform art. 3 alin. (1) lit. b) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (stabilirea normelor privind concurența necesare funcționării pieței interne). Desigur, problematica ajutoarelor de stat se subsumează domeniului concurenței. Față de acestea, Curtea observă că în acest domeniu devin aplicabile prevederile art. 2 alin. (1) din tratat, potrivit cărora, „*În cazul în care tratatele atribuie Uniunii competență exclusivă într-un domeniu determinat, numai Uniunea poate legifera și adopta acte cu forță juridică obligatorie, statele membre putând să facă acest lucru numai în cazul în care sunt abilitate de Uniune sau pentru punerea în aplicare a actelor Uniunii*”.

72. Stabilirea compatibilității ajutorului de stat este o competență exclusivă a Comisiei Europene, iar verificarea conformității actului Comisiei cu actele primare și secundare ale Uniunii Europene este realizată de instanțele acesteia (Tribunalul Uniunii Europene și Curtea de Justiție a Uniunii Europene). În acest sens, potrivit art. 108 alin. (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Comisia „hotărăște desființarea sau modificarea ajutorului de către statul în cauză”. De aceea, instanțele naționale nu au competența de a declara conformitatea sau neconformitatea unui ajutor de stat cu dreptul Uniunii Europene (a se vedea Hotărârea din 12 februarie 2008, pronunțată în cauzele C-199/06 *CELF și Ministre de la Culture et de la Communication*, paragraful 38, sau Hotărârea din

21 noiembrie 1991, pronunțată în Cauza C-354/90 *Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires și alții împotriva Franței*, paragraful 14). În schimb, instanțele naționale au competența de a proteja drepturile persoanelor afectate de implementarea contrară tratatelor de bază a ajutorului de stat în faza anterioară pronunțării Comisiei și de a pune în executare decizia Comisiei. Astfel, instanțele naționale, pentru a proteja interesele terțelor persoane, au competența de a lua măsuri *ad interim* (*Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires și alții împotriva Franței*, paragraful 12, sau Cauza C-39/94 — *SFEI și alții*, paragraful 52) și, în consecință, spre exemplu, pot plasa sumele aferente ajutorului de stat într-un cont blocat.

73. Cele de mai sus indică faptul că, indiferent de comportamentul legislativ sau administrativ al statului membru, instanțele judecătorești au competența ca ele însele în domeniul ajutorului de stat să dispună măsuri *ad interim* care să dea prevalență obligațiilor rezultate din aplicarea Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene. Dacă însă comportamentul legislativ al statului membru vine în preîntâmpinarea implementării corespunzătoare a actelor Uniunii Europene, înseamnă că statul membru își creează un cadru legislativ apt să răspundă obligațiilor asumate. În conceperea măsurilor *ad interim* care pot fi dispuse la nivel administrativ, statul are o largă marjă de apreciere, singura sa condiționare fiind aceea de a nu distorsiona mediul concurențial existent.

(3.2.) Reglementări naționale incidente

74. Curtea reține că adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, precum și a Legii nr. 20/2015 de aprobare a acesteia are drept rațiune necesitatea îndeplinirii obligațiilor rezultate în temeiul art. 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Din punct de vedere procedural, textele legale criticate sunt o concretizare la nivel național a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 83 din 27 martie 1999 [abrogat și înlocuit prin Regulamentul (UE) 2015/1.589 al Consiliului din 13 iulie 2015 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 248 din 24 septembrie 2015] și, în acest sens, avându-se în vedere următoarele prevederi regulamentare:

— Art. 4 alin. (4) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999: „*În cazul în care, după o examinare preliminară, Comisia constată că există îndoieli privind compatibilitatea unei măsuri notificate cu piața comună, aceasta decide să inițieze procedura prevăzută la articolul 93 alineatul (2) din tratat (denumită în continuare «decizie de deschidere a procedurii oficiale de investigare»).*”;

— Art. 11 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999: „*După ce îi acordă statului membru în cauză posibilitatea de a-și prezenta observațiile, Comisia poate adopta o decizie prin care îi solicită statului membru să suspende acordarea oricărui ajutor ilegal până la adoptarea de către Comisie a unei decizii privind compatibilitatea ajutorului cu piața comună (denumită în continuare «ordin de suspendare»).*”;

— Art. 11 alin. (2) teza întâi din Regulamentul (CE) nr. 659/1999: „*După ce îi acordă statului membru în cauză posibilitatea de a-și prezenta observațiile, Comisia poate adopta*

o decizie prin care îi solicită statului membru recuperarea provizorie a oricărui ajutor ilegal, până la adoptarea unei decizii privind compatibilitatea ajutorului cu piața comună (denumită în continuare «ordin de recuperare»), dacă sunt îndeplinite următoarele criterii:

— în conformitate cu o practică consacrată, nu există îndoieli cu privire la caracterul de ajutor al măsurii în cauză

și

— o intervenție este urgentă

și

— există un risc serios de prejudiciere semnificativă și ireparabilă a unui concurent.”;

— Art. 14 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999: „(1) Atunci când adoptă decizii negative în cazuri de ajutor ilegal, Comisia decide ca statul membru în cauză să ia toate măsurile necesare pentru recuperarea ajutorului de la beneficiar (denumită în continuare «decizie de recuperare»). Comisia nu solicită recuperarea ajutorului în cazul în care aceasta ar contraveni unui principiu general de drept comunitar.

(2) Ajutorul care urmează să fie recuperat în temeiul unei decizii de recuperare include dobânda calculată pe baza unei rate adecvate, fixate de Comisie. Dobânda se datorează de la data la care ajutorul ilegal a fost pus la dispoziția beneficiarului până la data recuperării sale.

(3) Fără a aduce atingere unui ordin emis de Curtea de Justiție a Comunităților Europene în temeiul articolului 185 din tratat, recuperarea se efectuează fără întârziere și în conformitate cu procedurile legislației naționale a statului membru în cauză, cu condiția ca acestea să permită executarea imediată și efectivă a deciziei Comisiei. În acest scop și în eventualitatea unei proceduri derulate în fața instanțelor naționale, statele membre în cauză parcurg toate etapele necesare permise de legislațiile naționale respective, inclusiv măsuri provizorii, fără a aduce atingere dreptului comunitar.”

(3.3.) Critici de neconstituționalitate cu privire la art. 38² din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014

75. În ceea ce privește criticile de neconstituționalitate ale art. 38² din ordonanța de urgență, raportate la art. 11 alin. (1) din Constituție, Curtea urmează a analiza dacă prin reglementarea unor asemenea măsuri asigurătorii statul român refuză sau amână nejustificat executarea unui tratat bilateral. În acest sens, Curtea reține că art. 2 din Actul privind condițiile de aderare a Republicii Bulgaria și a României și adaptările tratatelor pe care se întemeiază Uniunea Europeană, parte a Tratatului de aderare, ratificat prin Legea nr. 157/2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 465 din 1 iunie 2005, prevede că, „de la data aderării, dispozițiile tratatelor originare și actele adoptate de instituții și de Banca Centrală Europeană înainte de aderare sunt obligatorii pentru Bulgaria și România și se aplică în aceste state în condițiile stabilite prin aceste tratate și prin prezentul act”. Așadar, aderând la ordinea juridică a Uniunii Europene, România a acceptat ca, în domeniile în care competența exclusivă aparține Uniunii Europene, indiferent de tratatele internaționale pe care le-a încheiat, implementarea obligațiilor rezultate din acestea să fie supusă regulilor Uniunii Europene. În caz contrar, s-ar ajunge la situația nedorită ca, prin intermediul obligațiilor internaționale asumate bi sau multilateral, statul membru să afecteze grav competența Uniunii și, practic, să se substituie acesteia în domeniile menționate. De aceea, în domeniul concurenței, orice ajutor de stat cade sub incidența Comisiei Europene, iar procedurile de contestare a acestuia țin de jurisdicția Uniunii.

Așadar, în aplicarea art. 11 alin. (1) și art. 148 alin. (2) și (4) din Constituție, România aplică cu bună-credință obligațiile rezultate din actul aderării, neinterferând cu competența exclusivă a Uniunii Europene și, astfel cum a stabilit în jurisprudența sa, în virtutea clauzei de conformare cuprinsă chiar în textul art. 148 din Constituție, România nu poate adopta un act normativ contrar obligațiilor la care s-a angajat în calitate de stat membru. Toate cele anterior arătate cunosc desigur o limită constituțională, exprimată în ceea ce Curtea a calificat „identitate constituțională națională” (a se vedea Decizia nr. 683 din 27 iunie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 479 din 12 iulie 2012, sau Decizia nr. 64 din 24 februarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 286 din 28 aprilie 2015).

76. De altfel, art. 6 alin. (10) din același act prevede: „(10) Cu efect de la data aderării, Bulgaria și România se retrag din orice acord de liber schimb încheiat cu țări terțe, inclusiv din Acordul central european de comerț liber. În măsura în care acordurile încheiate între Bulgaria, România sau amândouă aceste state, pe de o parte, și una sau mai multe țări terțe, pe de altă parte, nu sunt compatibile cu obligațiile care decurg din prezentul act, Bulgaria și România iau toate măsurile necesare pentru a elimina incompatibilitățile constatate. În cazul în care Bulgaria sau România întâmpină dificultăți în adaptarea unui acord încheiat cu una sau mai multe țări terțe înainte de aderare, trebuie să se retragă din acordul respectiv, în conformitate cu clauzele acordului”.

77. Față de cele prezentate, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 38² din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014 este neîntemeiată.

(3.4.) Critici de neconstituționalitate cu privire la art. 38³ alin. (1), (3) și (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014

78. Cu privire la criticile de neconstituționalitate ale art. 38³ din ordonanța de urgență, raportate la art. 1 alin. (4) din Constituție, Curtea urmează a analiza dacă prin reglementarea suspendării de drept a executărilor silite de la data comunicării deciziei Comisiei Europene privind declanșarea procedurii de investigație către furnizor legiuitorul a încălcat principiul separației puterilor în stat, respectiv dacă legea analizată intervine în procedura executării silite. De asemenea trebuie analizat dacă statul se sustrage executării, respectiv dacă statul nu dorește executarea de bunăvoie a unei hotărâri arbitrale și încalcă, astfel, dreptul de proprietate privată al beneficiarului (art. 21 și art. 44 coroborat cu art. 53 din Constituție).

79. Cu privire la încălcarea art. 1 alin. (4) și art. 21 alin. (1)—(3) din Constituție, Curtea reține faptul că izvorul unui ajutor de stat poate fi atât o decizie legislativă sau administrativă, cât și una de drept internațional. Decizia judiciară sau arbitrală nu este un izvor primar, ci unul derivat, întrucât este rezultatul unor obligații primare neexecutate. Indiferent de cauza generatoare a ajutorului de stat, furnizorul (statul) poate lua măsuri asigurătorii în condițiile art. 38² din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014. Faptul că decizia judecătorească sau arbitrală obligă statul român la plata unor sume de bani în legătură cu care Comisia Europeană a deschis procedura de investigație nu echivalează cu intervenția legiuitorului în faza executării unei hotărâri judecătorești sau arbitrale, ci cu stabilirea unui cadru normativ pentru a preîntâmpina acordarea unui ajutor de stat în condițiile în care Comisia Europeană a dispus declanșarea unei investigații. Așadar, legiuitorul nu intervine în realizarea și executarea actului de justiție, ci stabilește măsurile provizorii ce

pot fi dispuse până când Comisia Europeană se pronunță asupra caracterului admisibil sau nu a eventualului ajutor de stat. Faptul că, indiferent de natura autorității care acordă ajutorul, Comisia Europeană are competența de a stabili acest caracter, nu înseamnă că instanțele judecătorești sau cele de arbitraj acordă *proprio motu* aceste ajutoare, ci ele se acordă în baza unor acte legislative, administrative sau de drept internațional, astfel încât, propriu-zis, nu se cenzurează hotărârea judecătorească, ci conținutul izvorului primar.

80. O asemenea măsură provizorie este dispusă în condițiile Codului de procedură fiscală și are drept scop indisponibilizarea unor bunuri ale beneficiarului potențialului ajutor de stat într-un quantum echivalent cu valoarea ajutorului de stat analizat. De observat că, în mod simetric, statul deschide un cont cu afecțaiune specială, purtător de dobânzi, pe numele creditorilor și, după caz, la dispoziția executorului judecătoresc. Astfel, măsurile provizorii dispuse sunt echivalente și simetrice între furnizorul și beneficiarul ajutorului de stat analizat de Comisia Europeană și sunt dispuse pentru a se asigura, pe de o parte, că beneficiarul va încasa sumele de bani aferente ajutorului de stat analizat dacă Comisia Europeană decide compatibilitatea acestuia cu Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, iar, pe de altă parte, că furnizorul ajutorului de stat va putea recupera sumele de bani aferente ajutorului de stat analizat și deja plătite anterior începerii investigației Comisiei dacă acesta din urmă va decide incompatibilitatea ajutorului de stat cu Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Nu în ultimul rând, se evită distorsionarea concurenței pe piața comună.

81. Cu privire la critica de neconstituționalitate referitoare la stabilirea unor cauze de suspendare de drept a executării silite, Curtea constată că legiuitorul este în drept să stabilească astfel de reglementări. Astfel, suspendarea de drept reglementată prin Legea nr. 20/2015 nu este o prevedere izolată în cadrul normativ național, ea se regăsește și, spre exemplu, în Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 466 din 25 iunie 2014 [art. 75 alin. (1)]. O atare măsură temporară este luată pentru a asigura unitatea întregului demers execuțional în scopul protejării atât a interesului beneficiarului, cât și a furnizorului ajutorului de stat. Dacă prestația ce ar putea fi calificată drept ajutor de stat nu a fost executată integral, beneficiarul, ca urmare a intervenirii măsurii suspendării de drept, nu este expus, pentru sumele neexecutate, unei acțiuni în întoarcerea prestațiilor și nici confruntat cu o eventuală punere a sa în imposibilitate de a executa sumele neplătite în ipoteza în care intervine o decizie de incompatibilitate dată de Comisia Europeană. Nici furnizorul nu va fi expus la executarea unei obligații cu privire la care ar putea, în funcție de decizia Comisiei, să demareze procedurile de recuperare.

82. Distinct de acestea, Curtea observă că Legea nr. 20/2015 stabilește că, în vederea punerii în executare a titlului executoriu, furnizorul ajutorului de stat solicită Trezoreriei Statului, la care acesta are deschise conturile, deschiderea unui cont cu afecțaiune specială, purtător de dobânzi, pe numele creditorilor și, după caz, la dispoziția executorului judecătoresc [art. 38³ alin. (3)]. Dobânda aplicabilă la disponibilitățile în contul cu afecțaiune specială este dobânda la vedere practică de Trezoreria Statului, iar sursa de plată a acestei dobânzi este bugetul Trezoreriei Statului. De asemenea, Trezoreria Statului indisponibilizează suma consemnată până la comunicarea deciziei Comisiei Europene cu privire la compatibilitatea respectivului ajutor de stat cu piața internă către furnizor [art. 38⁶

alin. (2)]. La finalizarea investigației, furnizorul ajutorului de stat comunică, în termen de maximum 5 zile lucrătoare de la primire, o copie a deciziei Comisiei Europene cu privire la compatibilitatea respectivului ajutor de stat cu piața internă creditorilor și, după caz, executorului judecătoresc. De la primirea deciziei Comisiei Europene prin care se constată compatibilitatea ajutorului de stat cu piața internă, pe baza acesteia, încetează indisponibilizarea sumei consemnate sau, după caz, suspendarea executării silite [art. 38⁷ alin. (2)]. Totodată, în această procedură, potrivit art. 38⁴, creditorii nemulțumiți de quantumul sumelor consemnate, precum și executorul judecătoresc nemulțumit de quantumul cheltuielilor de executare consemnate pot solicita furnizorului majorarea sumei, furnizorul ajutorului de stat având obligația de a soluționa cererea în termenele legale stabilite de lege, iar împotriva modului de soluționare sau a refuzului de a soluționa cererea în termenele prevăzute, persoana care se consideră vătămată se poate adresa instanței de contencios administrativ în condițiile Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.154 din 7 decembrie 2004, cu modificările și completările ulterioare. Așadar, furnizorul ajutorului de stat are obligația de a modifica suma consemnată, în funcție de hotărârile instanțelor judecătorești în eventualele acțiuni judiciare, prin majorarea sau diminuarea sumei consemnate, după caz, iar nevirarea sumelor în termenul prevăzut la art. 38³ alin. (4) sau, după caz, nemodificarea quantumului acestora în termenul prevăzut la art. 38⁵ atrage încetarea suspendării executării silite [art. 38⁵ și art. 38⁶]. Astfel, legea prevede o serie de garanții care sunt de natură să conserve dreptul de proprietate al creditorilor aflați în ipoteza normelor criticate, fiind o aplicare a prevederilor art. 44 din Constituție. În aceste condiții, dispozițiile art. 53 din Legea fundamentală nu au incidență în cauză.

83. Desființarea actelor de executare prin care s-au înființat popriri și cele prin care s-au instituit sechestră până la data suspendării de drept nu este decât o consecință a acesteia din urmă, această măsură complementară asigurând caracterul unitar al procedurii, pentru că, în caz contrar, fie suspendarea de drept rămâne fără obiect, fie actele de executare continuă, iar suspendarea de drept ar viza doar actele de executare ipotetice, viitoare. Nu se încalcă dreptul de proprietate privată, ci, din contră, statul garantează aducerea la îndeplinire a obligațiilor care îi incumbă, însă cu respectarea reglementărilor Uniunii Europene în materie de ajutor de stat. Necesitatea reglementării unei proceduri unitare și coerente pentru gestionarea obligațiilor ce revin României în temeiul art. 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene nu poate fi calificată ca fiind o încălcare a dreptului de proprietate privată, din contră, prin măsurile asigurătorii dispuse în privința furnizorului se garantează aducerea la îndeplinire a obligațiilor acestuia în măsura în care Comisia Europeană stabilește compatibilitatea ajutorului de stat cu piața comună.

84. Așadar, atât măsurile asigurătorii dispuse, cât și suspendarea de drept a executării silite și desființarea de drept a actelor de executare dispuse anterior începerii procedurii de investigare de către Comisia Europeană au caracter preventiv și provizoriu, fără a califica obligația de plată a statului ca având caracter de ajutor de stat sau că ar fi compatibilă sau incompatibilă cu regulile pieței interne.

85. Față de cele prezentate, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 38³ alin. (1), (3) și (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014 este neîntemeiată.

(3.5.) *Critici de neconstituționalitate cu privire la art. 38⁹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014*

86. Cu privire la art. 38⁹ din ordonanța de urgență, Curtea urmează a analiza dacă prin faptul că legea califică unele acte ale executorului judecătoresc drept abateri disciplinare reprezintă sau nu o încălcare a art. 1 alin. (4) din Constituție.

87. Reglementarea unui caz de abatere disciplinară în sarcina executorului judecătoresc nu poate fi convertită într-o ingerință în realizarea actului de justiție. În primul rând justiția este înfăptuită de instanțele judecătorești, și nu de executorul judecătoresc, iar, în al doilea rând, este de competența legiuitorului să reglementeze abaterile disciplinare ale acestei categorii socio-profesionale, iar derapajele în aplicarea sancțiunilor disciplinare vor fi analizate de către instanțele judecătorești.

88. De asemenea, această măsură este o garanție pentru respectarea obligațiilor asumate de România prin actul de aderare, legiuitorul asigurându-se, din punct de vedere normativ, că niciun reprezentant al statului nu poate efectua acte care să pună în pericol obligațiile asumate. De altfel, în virtutea prevederilor art. 2 alin. (2) din Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 738 din 20 octombrie 2011, actele executorului judecătoresc sunt acte de autoritate publică.

89. Față de cele prezentate, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 38⁹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014 este neîntemeiată.

(3.6.) *Critici de neconstituționalitate cu privire la art. 41¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014*

90. Curtea reține că aceste critici sunt bazate pe o confuzie evidentă; în timp ce textul legal criticat prevede posibilitatea oricărei instanțe naționale să aplice direct prevederile Tratatului și să dispună în consecință măsuri procedurale adecvate, autoarele excepției de neconstituționalitate induc confuzia că orice creanță a unui beneficiar al ajutorului de stat asupra statului român (fie ea chiar derivând dintr-o hotărâre judecătorească) s-ar circumscrie noțiunii de ajutor de stat. Din analiza prevederilor criticate, Curtea reține că nicidecum nu se poate ajunge la concluzia conform căreia *ab initio* statul prezumă că prestația la care este obligat printr-o hotărâre judecătorească sau arbitrală este ajutor de stat, ci măsurile provizorii sunt dispuse numai în cazul în care în legătură cu această prestație Comisia Europeană a deschis o investigație. Deschiderea unei investigații ține de decizia Comisiei Europene, ea neputând fi cenzurată de Curtea Constituțională; este totuși de amintit că, potrivit Regulamentului (CE) nr. 659/1999, înainte de deschiderea unei proceduri oficiale de investigare, Comisia Europeană declanșează o verificare preliminară și, în funcție de rezultatul acesteia, respectiv dacă există îndoieli cu privire la

caracterul de ajutor de stat sau la compatibilitatea acestuia cu piața comună, decide deschiderea sau nu a unei proceduri oficiale, aspecte care se regăsesc și în Regulamentul (UE) 2015/1.589 al Consiliului din 13 iulie 2015 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

91. Față de cele prezentate, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 41¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014 este neîntemeiată.

(3.7.) *Critici de neconstituționalitate cu privire la art. II din Legea nr. 20/2015*

92. În ceea ce privește critica de neconstituționalitate a dispozițiilor art. II din Legea nr. 20/2015, prin raportare la art. 15 alin. (2) din Constituție, Curtea observă că prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 77/2014 își găsesc aplicarea în spețele de față prin intermediul art. II din Legea nr. 20/2015, normă tranzitorie.

93. Cu privire la critica de neconstituționalitate raportată la art. 15 alin. (2) din Constituție, Curtea constată că prin aplicarea unei proceduri de executare silită aflate în curs la momentul intrării în vigoare a legii, a unor asemenea măsuri asigurătorii, a suspendării de drept a executării silite și a desființării de drept a actelor de executare prin care s-au înființat popri și cele prin care s-au instituit sechestre nu a fost încălcat principiul neretroactivității legii civile. De altfel, o lege nu este retroactivă atunci când modifică pentru viitor o stare de drept născută anterior și nici atunci când suprimă producerea în viitor a efectelor unei situații juridice constituite sub imperiul legii vechi, pentru că în aceste cazuri legea nouă nu face altceva decât să refuze supraviețuirea legii vechi și să reglementeze modul de acțiune în timpul următor intrării ei în vigoare, adică în domeniul ei propriu de aplicare, sens în care este și jurisprudența Curții Constituționale [Decizia nr. 458 din 2 decembrie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 24 din 13 ianuarie 2004].

94. Așadar, procedura de executare silită aflată în curs și care se suspendă de drept ca urmare a intrării în vigoare a prezentei legi, precum și dispunerea măsurilor asigurătorii prevăzute de legea analizată în privința ajutoarelor de stat aflate, la data intrării în vigoare a prezentei legi, în procedură de investigație derulată de Comisia Europeană nu vădește o aplicare retroactivă a legii, respectiv aplicarea acesteia unor situații calificate drept *facta praeterita*, ci unor situații pendinte aflate în curs de executare la momentul intrării în vigoare a legii. Legea acționează în domeniul său propriu de aplicare, fiind de imediată aplicare și acestor situații.

95. Față de cele prezentate, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. II din Legea nr. 20/2015 este neîntemeiată.

96. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 41² din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, excepție ridicată de Societatea Starmill — S.R.L. și, respectiv, Societatea European Food — S.A., ambele cu sediul în comuna Drăgănești, satul Pântășești, județul Bihor, în dosarele nr. 641/187/2015 și, respectiv, nr. 643/187/2015 ale

Judecătoria Beiuș, de Ioan Micula în Dosarul nr. 5.118/271/2015 al Judecătoria Oradea — Secția civilă, de Societatea Multipack — S.R.L. din comuna Drăgănești, satul Pântășești, județul Bihor în Dosarul nr. 642/187/2015 al Judecătoria Beiuș, de Societatea Multipack — S.R.L., Societatea Starmill — S.R.L., Societatea European Food — S.A., toate cu sediul în comuna Drăgănești, satul Pântășești, județul Bihor, și Ioan Micula în Dosarul nr. 15.755/3/2014 al Curții de Apel București — Secția a IV-a civilă și Societatea Multipack — S.R.L., Societatea Starmill — S.R.L., Societatea European Food — S.A. și Societatea Scandic Distilleries — S.A., toate cu sediul în comuna Drăgănești, satul Pântășești, județul Bihor, în Dosarul nr. 1.099/187/2015 al Judecătoria Beiuș.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de aceiași autori în aceleași dosare ale acelorași instanțe și constată că dispozițiile art. 38², art. 38³ alin. (1), (3) și (5), art. 38⁹ și art. 41¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, precum și ale art. II din Legea nr. 20/2015 pentru aprobarea acestei ordonanțe de urgență sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoria Beiuș, Judecătoria Oradea — Secția civilă și Curții de Apel București — Secția a IV-a civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 15 decembrie 2015.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Ionița Cochințu

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

5 948368 934504